

EVOLUTIA PIETEI SERVICIILOR DE TRANSPORT SI A CONCURENTEI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Autor: Mihai Zabrian

Conducator științific: conf. univ. Tudor Alcaz

Universitatea Tehnica a Moldovei

Abstract: *In aceasta lucrare este redată datele statistice privind evoluția pietei transportului de mărfuri și pasageri din Republica Moldova începând cu anul 2006 până în august 2009, precum și concurența și distribuția fluxului pe genuri de transport (feroviar, aerian, rutier, fluvial).*

Cuvinte cheie: *Transport feroviar, transport rutier, transport aerian, transport fluvial, date statistice, evoluție, concurența, piața.*

În anul 2007 întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian au transportat mărfuri în volum de 16907,6 mii tone, nivel superior celui înregistrat în anul 2006 cu 1423,9 mii tone (+9,2%). Totodată, parcursul mărfurilor s-a diminuat față de anul 2006 cu 342,0 mil. tone-km (-6,6%), pe seama reducerii acestuia în transportul feroviar (-15,1%) și aerian (-2,6%).

În anul 2007 cu mijloacele de transport feroviar au fost transportate 11823,6 mii tone de mărfuri, cu 6,6% mai mult comparativ cu anul 2006. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară, ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: materiale de construcție și ciment (46,8%), metale feroase și fier vechi (24,1%), cereale și produse de panificație (6,8%).

Întreprinderile de transport auto au transportat 4916,5 mii tone de mărfuri (cu 15,7% mai mult față de anul 2006), din care 82,8% revin întreprinderilor cu forma de proprietate privată.

În anul 2007, comparativ cu anul 2006, s-a majorat numărul de pasageri transportați cu transportul fluvial (cu 16,5 mii pasageri, sau cu 16,1%) și aerian (cu 18,6 mii pasageri, sau cu 4,7%), iar numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze s-a redus cu 6328,0 mii pasageri, sau cu 5,8%.

Numărul de pasageri transportați cu transportul feroviar în ianuarie-noiembrie 2007, comparativ cu perioada similară din anul 2006, a crescut cu 312,4 mii pasageri (+6,5%), iar parcursul pasagerilor s-a redus cu 3,5 mil. pasageri-km (-0,8%).

În anul 2007 cu autobuze și microbuze au fost transportați 103,1 mil. pasageri, din care 66,5% revin agenților economici cu forma de proprietate privată, 23,4% - cu forma de proprietate municipală, 10,0% - cu forma de proprietate mixtă (publică și privată).

În anul 2008 întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian au transportat 16163,7 mii tone de mărfuri, sau 95,2% din volumul realizat în anul 2007. Diminuarea volumelor de mărfuri transportate s-a înregistrat în transportul feroviar (-7,2%), aerian (-17,0%) și auto (-0,1%), în timp ce în transportul fluvial acesta s-a majorat cu 21,3%.

Parcursul mărfurilor s-a redus cu 1,1% în raport cu anul 2007, pe seama micșorării acestuia în transportul feroviar (-7,8%) și aerian (-7,5%). Totodată, în transportul auto și fluvial acesta a crescut respectiv, cu 10,7% și 24,1%.

În anul 2008 întreprinderile de transport auto au transportat 4963,2 mii tone de mărfuri ce e cu 0,1% mai puțin, comparativ cu anul 2007. Ponderi considerabile în volumul total de mărfuri transportate cu transportul auto revin întreprinderilor din municipiile Chișinău (61,7%) și Bălți (10,5%), raioanele: Orhei (10,1%), Anenii Noi (4,0%), Soroca (2,2%), Ialoveni (2,2%) și Taraclia (1,8%).

Cu mijloacele de transport feroviar în anul 2008 au fost transportate 10997,7 mii tone de mărfuri, volum mai inferior decât cel realizat în anul 2007 cu 7,2%. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară, ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: ciment și alte materiale de construcție (48,7%), metale feroase și fier vechi (20,8%), cereale și produse de panificație (10,5%).

În anul 2008, comparativ cu anul precedent s-a marcat o creștere a numărului de pasageri transportați cu autobuze și microbuze (+6,4%), cu transportul aerian (+14,1%), pe când în transportul fluvial numărul acestora s-a redus cu 11,9%.

Cu autobuze și microbuze în anul 2008 au fost transportați 109801,7 mii pasageri, cu 6,4% mai mult decât în anul 2007. Ponderi semnificative în numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze dețin agenții transportatori din municipiile Chișinău (60,9%) și Bălți (12,7%), raioanele: Cahul (4,5%), Orhei (2,1%), Ungheni (1,8%).

În ianuarie-noiembrie 2008 cu mijloacele de transport feroviar au fost transportați 5294,2 mii pasageri, cu 2,8% mai mult, față de perioada similară din anul 2007.

În ianuarie-august 2009 întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian au transportat 4698,1 mii tone de mărfuri, sau 39,4% din volumul realizat în perioada corespunzătoare din anul 2008. Parcurusul mărfurilor în această perioadă a totalizat 1599,9 mil. tone-km, sau 47,0% din nivelul înregistrat în ianuarie-august 2008. Diminuarea volumului de mărfuri transportate în raport cu ianuarie-august 2008, s-a înregistrat la întreprinderile de transport feroviar (-67,1%), auto²⁾ (-48,0%) și aerian (-2,5%). Tendințe similare au fost caracteristice și pentru parcursul mărfurilor, care a marcat scăderi la întreprinderile de transport feroviar (-70,8%), auto²⁾ (-22,4%), aerian (-13,0%) și fluvial (-14,2%).

În ianuarie-august 2009 întreprinderile de transport auto au transportat 1889,1 mii tone de mărfuri, sau 52,0 % din volumul realizat în aceeași perioadă din anul 2008. Ponderi considerabile în volumul total de mărfuri transportate cu transportul auto revin întreprinderilor din municipiile Chișinău (58,1%) și Bălți (16,4%), raioanele: Sîngerei (3,5%), Orhei (3,2%), Anenii Noi (3,2%), Ialoveni (2,7%) și Taraclia (2,5%).

Cu mijloacele de transport feroviar în ianuarie-august 2009 au fost transportate 2696,1 mii tone de mărfuri, sau 32,9% din volumul realizat în perioada similară din anul 2008. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară, în ianuarie-august 2009, ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: cereale și produse de panificație - 42,4% (ianuarie-august 2008 - 5,4%), metale feroase și fier vechi - 15,6% (ianuarie-august 2008 - 22,4%), materiale de construcție și ciment - 12,2% (ianuarie-august 2008 - 53,4%).

În ianuarie-august 2009, comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2008 s-a micșorat numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze (-7,2%), în același timp în transportul fluvial și cel aerian numărul acestora a crescut, respectiv cu 4,1% și 0,2%.

Cu autobuze și microbuze în ianuarie-august 2009 au fost transportați 68,8 mil. pasageri, cu 7,2% mai puțin față de aceeași perioadă din anul 2008. Ponderi semnificative în numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze dețin agenții transportatori din municipiile Chișinău (63,6%) și Bălți (9,1%), raioanele: Cahul (4,1%), Orhei (2,2%), Ungheni (1,8%), Ialoveni (1,7%) și Strășeni (1,5%).

În ianuarie-iulie 2009 cu mijloacele de transport feroviar au fost transportați 3,1 mil. pasageri, cu 6,4% mai puțin față de perioada similară din anul 2008.

Tabelul 1

TRANSPORTUL DE MĂRFURI, PE MODURI DE TRANSPORT									
<i>ГРУЗОВЫЕ ПЕРЕВОЗКИ ПО ВИДАМ ТРАНСПОРТА</i>									
<i>GOODS TRANSPORTATION, BY MEANS OF TRANSPORT</i>									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Mărfuri transportate, mii tone/ Перевезено грузов, тысяч тонн / Transported goods, thousand tonnes									
Transporturi – total	28917,7	27822,8	31808,0	34319,0	34700,9	36410,0	38250,1	40794,2	39793,6
<i>Транспорт – всего</i> <i>Transport – total</i> din care: / в том числе: / of which:									
feroviar / железнодорожный / railway	8213,8*	10550,7 *	12615,6 *	14738,9 *	13309,9 *	11704,1	11092,5	11846,8	11006,2
auto / автомобильный / road	20671,7	17166,7	19084,0	19459,3	21270,6	24593,3	27015,1	28779,9	28584,6
fluvial / речной / river	30,8	103,7	107,5	120,0	119,7	111,8	141,5	166,5	202,0
aerian / авиационный / air	1,36	1,72	0,91	0,75	0,72	0,77	0,97	1,00	0,83
Parcursul mărfurilor, milioane tone-km/ Грузооборот, миллионов тонно-км/ Turnover of goods, million tonnes-kilometers									
Transporturi – total	2605,2	3044,4	4007,0	4597,5	5168,7	5459,6	6242,2	5864,6	5840,6
<i>Транспорт – всего</i> <i>Transport – total</i> din care: / в том числе: / of which:									
feroviar / железнодорожный / railway	1513,2*	1980,0*	2748,4*	3019,2*	3005,9*	3052,9	3673,2	3120,2	2872,7
auto / автомобильный / road	1087,8	1059,8	1257,0	1577,0	2161,4	2405,3	2567,1	2742,5	2965,9
fluvial / речной / river	0,06	2,6	0,3	0,4	0,4	0,4	0,6	0,6	0,8
aerian / авиационный / air	4,1	2,0	1,3	0,9	1,0	1,0	1,3	1,3	1,2

Bibliografie:

- www.statistica.md
- Culegeri de acte normative privind statistica pietei de transport